

Warszawa, 23.09.2025 r.

ZASADY DZIAŁANIA SYSTEMU KAUCYJNEGO

1. Na czym polega system kaucyjny?

System kaucyjny to mechanizm wspierający recykling i ponowne wykorzystanie opakowań. System tworzyć będą przedsiębiorcy wprowadzający do obrotu napoje w opakowaniach oznaczonych znakiem zawierającym wysokość kaucji (producenci, importerzy, właściciele marek) oraz sklepy, w których oferowane są produkty w opakowaniach na napoje objęte systemem kaucyjnym. Przedsiębiorcy wprowadzający napoje w opakowaniach objętych systemem zobowiązani zostaną do umieszczania na opakowaniach objętych systemem oznakowania określającego wysokość kaucji. Konsumenci przy zakupie towarów w opakowaniach objętych systemem ponoszą dodatkową opłatę (kaucję), która w momencie oddania opakowania w punkcie zbiórki jest im zwracana.

2. Jakie rodzaje opakowań będą objęte systemem kaucyjnym?

Systemem kaucyjnym objęte będą opakowania jednorazowego użytku na napoje z tworzyw sztucznych o pojemności do 3 litrów, puszki metalowe o pojemności do 1 litra oraz butelki szklane wielokrotnego użytku o pojemności do 1,5 litra.

3. Jak wygląda oznakowanie opakowań objętych systemem?

Na opakowaniach objętych systemem muszą się znaleźć oznakowania określające przynależność do systemu i wysokość kaucji. Wzór oznakowania dostępny jest na stronie MKiŚ: <https://www.gov.pl/web/klimat/oznakowanie-opakowan-w-systemie-kaucyjnym>.

4. Czy podobne rozwiązania funkcjonują w innych państwach?

System kaucyjny funkcjonuje już od wielu lat w różnych państwach świata, zarówno w Europie, jak i Ameryce Północnej. W Europie w takich krajach jak: Chorwacja, Dania, Estonia, Finlandia, Holandia, Islandia, Litwa, Łotwa, Niemcy, Norwegia czy Szwecja. Dodatkowo kilka państw UE rozważa wprowadzenie regulacji w tym zakresie. Przyjęte i projektowane rozwiązania w poszczególnych państwach różnią się od siebie między innymi w zakresie obligatoryjności systemu, rodzaju włączonych opakowań czy wysokości kaucji.

5. Kto poniesie koszty wdrożenia i utrzymania systemu kaucyjnego?

Koszty wdrożenia i utrzymania systemu kaucyjnego w Polsce pokryją przedsiębiorcy, którzy wprowadzają na rynek napoje w opakowaniach objętych systemem (np. wytwórcy wprowadzający produkty, importerzy). Konsumenci nie poniosą dodatkowych wydatków, ponieważ kaucja jest im zwracana po oddaniu opakowania. Nieodebrane kaucje będą finansować system, wspierając jego obsługę i utrzymanie.

KORZYŚCI Z SYSTEMU KAUCYJNEGO

1. W jaki sposób system kaucyjny wspiera ochronę środowiska?

Wprowadzenie systemu kaucyjnego przyczyni się do zmniejszenia zaśmiecenia środowiska odpadami opakowaniowymi, zwiększenia osiąganego poziomu recyklingu odpadów

opakowaniowych oraz zmniejszenia zużycia surowców pierwotnych. Dodatkowo wyrobi w społeczeństwie pozytywne nawyki dot. segregowania odpadów i będzie to kolejny krok w kierunku przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym.

2. Jakie cele mamy szansę osiągnąć dzięki wprowadzeniu systemu kaucyjnego?

Wprowadzamy system, aby osiągnąć określone poziomy selektywnego zbierania opakowań i odpadów opakowaniowych w ramach systemu (77% od 2025 r. i 90% od 2029 r.).

3. Dlaczego systemem kaucyjnym objęte zostały opakowania z plastiku, metalu i szkła?

Dotychczasowe badania wskazują, że odpady opakowaniowe z tworzyw sztucznych, puszki metalowe i butelki szklane stanowią jeden z najczęściej zanieczyszczających środowisko rodzajów odpadów.

4. Dlaczego systemem objęte są opakowania szklane wielokrotnego użycia?

Opakowania szklane wielokrotnego użytku są kluczowym elementem przybliżającym do przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym. Istnieje zatem potrzeba prowadzenia działań mających na celu popularyzację użycia tego rodzaju opakowania. Najlepszym przykładem zastosowania opakowania wielokrotnego użytku przez producentów jest szklana butelka zwrotna, która może zastąpić około 20 butelek jednorazowego użytku.

W Niemczech butelka szklana jest zwracana do obiegu średnio 45 razy, a w Finlandii jest napełniana średnio 33 razy, zanim trafi do recyklingu.

PRZEPŁYW KAUCJI

1. Ile będzie wynosiła wysokość kaucji?

Wysokość kaucji dla poszczególnych rodzajów opakowań objętych systemem kaucyjnym została określona w rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska. Zgodnie z rozporządzeniem kaucja wyniesie 50 groszy na butelki PET i puszki metalowe oraz 1 zł na butelki szklane wielokrotnego użytku.

2. Kto pobierze ode mnie kaucję?

Kaucja pobierana będzie w momencie zakupu napojów w opakowaniach objętych systemem kaucyjnym. Za pobranie kaucji będą odpowiedzialne wszystkie punkty handlowe i sprzedające takie produkty.

3. Skąd mam wiedzieć, że za dane opakowanie pobrano właściwą kaucję?

Na opakowaniach objętych systemem muszą się znaleźć oznakowania określające przynależność do systemu i wysokość kaucji. Wzór oznakowania dostępny jest na stronie: <https://www.gov.pl/web/klimat/system-kaucyjny>.

4. Czy mogę, jak do tej pory, zginać butelki i puszki?

Nie, butelki i puszki nie mogą być zginatane, do zwrotu potrzebna jest także ich etykieta ze znakiem kaucji i kodem kreskowym.

5. Gdzie mogę odzyskać kaucję?

Ważne! Dokument jest przygotowany w oparciu o dane, które były aktualne w dniu jego opracowania. W określonych obszarach mogą być dostępne świeższe informacje. Jeżeli interesują państwa aktualne dane liczbowe oraz szczegóły dotyczące poruszonych w zestawieniu zagadnień, pytania prosimy kierować na adres: media@klimat.gov.pl

Konsumenci odzyskają wpłaconą kaucję przy zwrocie opakowania do punktu zbiórki. Obowiązek zbierania opakowań objętych systemem nałożony jest na sklepy powyżej 200 m² i sklepy sprzedające opakowania szklane wielokrotnego użytku, a pozostałe mogą dobrowolnie organizować punkty zbiórki.

6. Czy będę potrzebować paragonu by odzyskać kaucję?

Nie, system kaucyjny będzie **bezparagonowy**, co oznacza, że konsument będzie mógł zwrócić opakowanie w dowolnym punkcie zbiórki bez okazania dowodu zakupu. Punkt zbiórki dokona zwrotu kaucji weryfikując wyłącznie, czy opakowanie objęte jest systemem kaucyjnym.

7. Czy kaucja będzie opodatkowana VAT?

Podatek VAT nie będzie naliczany na etapach dystrybucji produktu i nie będą nim obciążani ani klienci końcowi nabywający produkty, ani punkty handlowe dystrybuujące produkty. Zaproponowane w nowelizacji ustawy rozwiązania w zakresie VAT przewidują jednolite podejście do wszystkich rodzajów opakowań objętych systemem kaucyjnym, czyli te same zasady obejmą opakowania wielokrotnego i jednorazowego użytku w ramach systemu kaucyjnego. Podmioty reprezentujące będą obowiązane do poboru i zapłaty VAT wyłącznie za kaucje za opakowania objęte systemem kaucyjnym, które nie zostały zwrócone w tym systemie.

8. Co stanie się z nieodebraną kaucją?

Nieodebrana przez konsumentów kaucja trafi do operatora systemu i będzie przeznaczona na finansowanie systemu.

ZWROTY OPAKOWAŃ

1. Gdzie będę mógł zwrócić opakowanie?

Opakowanie będzie można oddać w dowolnym punkcie zbiórki. Obowiązek zbierania opakowań objętych systemem nałożony będzie na sklepy powyżej 200 m² i małe sklepy sprzedające napoje w opakowaniach szklanych wielorazowego użytku. Zbieranie opakowań będzie mogło odbywać się ręcznie, np. przez pracowników sklepu lub w sposób zautomatyzowany w specjalnych urządzeniach (w tzw. butelkomatach).

2. Czy zgnieść butelkę przed zwrotem?

Nie, butelki i puszki nie mogą być zgniatane, do zwrotu potrzebna jest także ich etykieta ze znakiem kaucji i kodem kreskowym.

3. Czy mogę w ramach systemu zwrócić opakowanie zakupione przed jego uruchomieniem?

Nie, opakowanie zakupione przed uruchomieniem systemu kaucyjnego nie będzie przyjmowane w punktach zbiórki. Odzyskać kaucję można będzie jedynie za opakowania zawierające oznakowanie przynależności do systemu kaucyjnego.

4. Co zrobić z opakowaniem, które nie jest objęte systemem?

Opakowania po napojach nieobjętych systemem kaucyjnym wciąż będzie można wyrzucić do odpowiedniego pojemnika na odpady.

Ważne! Dokument jest przygotowany w oparciu o dane, które były aktualne w dniu jego opracowania. W określonych obszarach mogą być dostępne świeższe informacje. Jeżeli interesują państwa aktualne dane liczbowe oraz szczegóły dotyczące poruszonych w zestawieniu zagadnień, pytania prosimy kierować na adres: media@klimat.gov.pl

OPERATORZY SYSTEMU

1. Które podmioty są operatorami systemu kaucyjnego w Polsce?

System kaucyjny wprowadzany w Polsce będzie systemem zdecentralizowanym, dającym przedsiębiorcom możliwość powołania własnych podmiotów zajmujących się zbiórką opakowań. Oznacza to, że ustawodawca dopuścił funkcjonowanie na rynku kilku operatorów systemu kaucyjnego. Rozwiązanie to nie będzie miało wpływu na użytkowanie systemu przez konsumentów.

2. Jakie są obowiązki operatorów względem jednostek handlowych?

Przepisy wskazują, że każdy operator może samodzielnie zaprojektować szczegółowe zasady działania, w tym ogólną budowę systemu oraz sposób zarządzania nim, w szczególności sposoby rozliczeń pomiędzy operatorami i jednostkami handlowymi zaangażowanymi w dany system kaucyjny. Operator musi jednak zapewnić finansowanie kosztów zbiórki prowadzonej przez sklep. Umowy zawierane pomiędzy podmiotem reprezentującym a przedsiębiorcami prowadzącymi jednostki handlu detalicznego lub hurtowego powinny zawierać w szczególności: zasady rozliczania kaucji oraz zasady zbierania i przekazywania opakowań i odpadów opakowaniowych powstałych z opakowań. Wszystkie dodatkowe ustalenia zostały wypracowywane przez operatorów wspólnie z jednostkami i zależą od stopnia włączenia danej jednostki w uczestnictwo w systemie kaucyjnym: czy w zakresie jedynie pobierania kaucji czy w zakresie zwracania kaucji oraz zbierania pustych opakowań i odpadów opakowaniowych. Każde ustalenie w zakresie rozwiązań organizacyjnych powinno być częścią umów zawieranych z operatorem systemu.

PRZYDATNE LINKI

- Strona informacyjno-edukacyjna Ministerstwa Klimatu i Środowiska:
<https://systemkaucyjny.gov.pl>

Ważne! Dokument jest przygotowany w oparciu o dane, które były aktualne w dniu jego opracowania. W określonych obszarach mogą być dostępne świeższe informacje. Jeżeli interesują państwa aktualne dane liczbowe oraz szczegóły dotyczące poruszonych w zestawieniu zagadnień, pytania prosimy kierować na adres: media@klimat.gov.pl